

Aan de woordvoerders Binnenlandse Zaken in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Amsterdam, 20 maart 2025

Geachte woordvoerders Binnenlandse Zaken,

Op 26 maart a.s. vindt het commissiedebat Financiën decentrale overheden plaats. Kunsten '92 brengt, als overkoepelende belangenvereniging voor kunst, cultuur, erfgoed en de creatieve sector, graag de volgende punten onder uw aandacht. Wij verwoorden in deze brief ook de inbreng van de Federatie Instandhouding Monumenten en de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit.

Wij vinden het positief dat het kabinet in het hoofdlijnenakkoord de samenwerking met medeoverheden expliciet noemt. Hiermee wordt de code interbestuurlijke verhoudingen gerespecteerd. Samenwerking tussen verschillende overheden is essentieel voor onze sectoren gezien de verantwoordelijkheden en investeringen in cultuur, cultureel erfgoed en de herinrichting van Nederland. Kunst, cultuur en cultureel erfgoed zorgen immers voor een fijne leefomgeving en zijn dragers van zowel het welzijn als welvaart in kernen, dorpen en steden. Zij geven hen identiteit en vormen een sociale basis voor gemeenschappen.

De minister 'hecht ook veel waarde aan de balans tussen de ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht.' Ondanks deze verheugende woorden maken wij ons net als de VNG ernstig zorgen dat door de korting op het gemeente- en provinciefonds een disbalans ontstaat in de verantwoordelijkheden van de verschillende overheden.

Investeren in gemeenten en provincies is investeren in cultuur en cultureel erfgoed en dat is investeren in Nederland. Dit is zowel van maatschappelijk als economisch belang. De korting op het gemeente- en provinciefonds zal de volgende gevolgen hebben:

- Afname van vertrouwen in de overheid omdat mogelijkheden voor contact zullen afnemen (en dit vertrouwen is al historisch laag).
- Gebrek aan arbeidskrachten bij gemeenten en provincies om taken en verantwoordelijkheden uit te voeren, hetgeen zich wrekt in tal van ruimtelijke opgaven zoals de woningbouwopgave: die worden niet of met lage kwaliteit uitgevoerd.
- Onvoldoende capaciteit in de uitvoering van de wettelijke taken en overige zorgtaken op het gebied van cultureel erfgoed, waardoor instandhouding in het geding komt.
- Verschraling van het voorzieningenniveau in kernen, dorpen en steden in het algemeen en voor cultuur, de ruimtelijke kwaliteit en cultureel erfgoed in het bijzonder:
 - o Sociale isolatie van ouderen¹
 - o Afname van mentale gezondheid van de jeugd²³
 - o Afname van leefbaarheid en sociale cohesie⁴
 - o Minder aantrekkelijk vestigingsklimaat⁵
 - o Vaker keuze voor nieuwbouw aan stadsrand dan voor binnenstedelijk bouwen⁶

¹ leydenacademy.nl/wp-content/uploads/2024/03/TheArtOfBelonging-Rede-TinekeAbma.pdf

² <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2021-05/Eenzaamheid%20onder%20jongeren.pdf>

³ <https://www.kunstlocbrabant.nl/kennis-inspiratie/cultuur-als-middel-tegen-eenzaamheid-27323>

⁴ <https://www.lkca.nl/artikel/kennisdossier-cultuur-en-werken-in-de-wijk/>

⁵ <https://www.ipo.nl/nieuws/provincies-trekken-samen-op-bij-aanpakken-uitdagingen-cultuursector/>

⁶ <https://vng.nl/artikelen/gemeenten-vallen-in-financieel-ravijn-zie-bij-Domino-effect>

- Minder geld voor indexering, met als gevolg dat eerlijke betaling in de knel komt en de bestaanszekerheid van mensen die in de culturele en creatieve sector werken onder druk komt te staan.

Wat kunt u doen?

- ⇒ Zorg dat voldoende middelen naar het gemeente- en provinciefonds gaan.
- ⇒ Benadruk dat samenwerking tussen medeoverheden gerespecteerd en geïntensiveerd moet worden ten aanzien van verdeling van taken, middelen en de invulling van verantwoordelijkheden.
- ⇒ Leg doelstellingen voor cultuur wettelijk vast, zodat duidelijk wordt welke zorg rijk, gemeenten en provincies dragen voor cultuur; dit naar analogie van de wet op de bibliotheken.

Wij wensen u een vruchtbaar debat en zijn te allen tijde bereid om met u in gesprek te gaan en nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet, mede namens de Federatie Instandhouding Monumenten en de Federatie Ruimtelijke Kwaliteit,



Astrid Weij
Directeur Kunsten '92
astridweij@kunsten92.nl